

УДК 378.78(07):004

Л. ВАРНАВСЬКА

Криворізький державний педагогічний інститут КВНЗ
«Криворізький національний університет»

ПІДГОТОВКА МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ МУЗИКИ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УМОВАХ КОМП'ЮТЕРИЗОВАНОЇ ОСВІТИ

У статті розглядаються питання необхідності підготовки майбутнього вчителя музики до використання засобів комп'ютерних технологій у подальшій професійній діяльності.

Ключові слова: комп'ютерні технології, професійна діяльність, підготовка майбутнього вчителя музики.

Актуальність проблеми. XXI ст. висуває нові вимоги до освіти, надає нові можливості для освітньої діяльності. Передусім це пов'язано із сучасними інформаційними технологіями, комп'ютерною технікою, що використовується і як засіб набуття комп'ютерної грамотності, і як засіб вивчення предметів, і як шлях до знань і досвіду людства.

Одним із важливих сучасних напрямків розвитку професійно-педагогічної підготовки є оновлення на гуманістичній основі її пріоритетів, мети, змісту, форм і методів, формування готовності майбутнього вчителя до швидких соціальних та освітніх змін у суспільстві. Реалізація цих завдань багато в чому залежить від здатності майбутніх учителів використовувати сучасні освітні технології, і в першу чергу – комп'ютерні. При підготовці педагогічних кадрів до сучасного рівня професійної діяльності необхідно знайомити їх як із загальними особливостями педагогічної діяльності, так і з сучасними вимогами до навчально-виховного процесу школи, яка постійно модернізується й розвивається.

Постановка проблеми. Саме у процесі навчання в університеті закладаються основи майбутньої педагогічної техніки, технологічної грамотності та загальної технологічної культури педагога. Готовність до використання нових педагогічних технологій, зокрема комп'ютерних, дає можливість молодому педагогу професійно адаптуватися в умовах сучасної школи, успішно розв'язувати складні завдання навчально-виховної роботи, створювати необхідні умови педагогічного впливу, свідомо аналізувати та коригувати результати своєї діяльності. Тому готовність майбутнього педагога до використання таких технологій є важливою передумовою досягнення високої якості його професійної діяльності.

У наукових дослідженнях приділяється відповідна увага професійній підготовці як майбутнього вчителя в цілому, так і вчителя музики зокрема.

Проте численні спроби перегляду професійно-педагогічної підготовки вчителів музики не розв'язують принципових суперечностей між інтенсивною технологізацією навчального процесу в середній школі, оснащенням шкіл сучасними комп'ютерними засобами та відсутністю спеціальної підготовки майбутнього вчителя музики до використання сучасних технологій навчання. У науковій літературі й дотепер питання впровадження комп'ютерних технологій у підготовку сучасного вчителя музики висвітлено недостатньо.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Інтеграція України в європейський та світовий освітній простір прискорює узгодження напрямів і принципів реформування вітчизняної освіти в умовах розвитку інформаційного суспільства.

Згідно із Законом «Про національну програму інформатизації» [2, с.6], інформатизація освіти в Україні має бути спрямована на формування та розвиток інтелектуального потенціалу нації, удосконалення форм і змісту навчального процесу, застосування комп'ютерного навчання, що дасть можливість вирішувати проблеми інформатизації освіти на вищому рівні з урахуванням світових вимог. Потреби країни у кваліфікованих фахівцях, що досконало володіють навичками роботи з комп'ютером, з кожним роком зростають. Комп'ютерні технології все більше впливають практично на всі сторони життя держави, суспільства, окремого громадянина.

Інтеграція комп'ютерних технологій у процес підготовки студентів, формування функціональної грамотності у сфері комп'ютерних технологій не тільки сприятиме успішній адаптації в сучасному інформаційному суспільстві майбутніх учителів музики, але й допоможе розкрити інтелектуальні та музичні здібності студентів, підвищити пізнавальну мотивацію, задіяти на практиці особистісно-орієнтований підхід до навчання.

Недарма А. Кузьмінський зазначає, що нинішній педагогічний і науково-педагогічний працівник має відповідати інтегративному критерію «педагогічна майстерність + мистецтво комунікативності + нові технології» [4].

Комп'ютерна технологія навчання являє собою комплекс методологічних, психолого-педагогічних, програмно-технічних та організаційних засобів, призначених для інтенсифікації пізнавальної діяльності (навчання), управління навчанням, вирішення практичних завдань за допомогою комп'ютерної техніки.

Існують різноманітні підходи до використання засобів комп'ютерних технологій у навчанні. Розглянемо погляди науковців на цю проблему.

На думку Ю. Машбиць [5, с. 140-163], можна виділити два основних напрями застосування комп'ютера в навчальному процесі – як об'єкта вивчення і засобу навчання. У першому випадку передбачається засвоєння знань та вмій, які дозволяють учням усвідомити можливості використання комп'ютера при розв'язанні різноманітних задач, у другому випадку – комп'ютер, як засіб навчання – простежується спрямованість на зростання ефективності навчального процесу та зменшення розриву між вимогами, що їх ставить суспільство, і тим, що насправді дає система освіти.

М. Фіцула [7] виявляє наступні напрями використання комп'ютерних засобів навчання:

- комп'ютер як об'єкт навчання;
- комп'ютер як засіб навчання;
- комп'ютер як складова частина управління навчальним процесом;
- комп'ютер як елемент методики наукових досягнень.

Усе це свідчить про актуальність завдань озброєння молоді знаннями, уміннями та навичками використання комп'ютерних технологій. Разом з тим, розв'язання цього завдання охоплює не всі проблеми комп'ютеризації навчання в цілому. Функції комп'ютера в навчанні більш різноманітні.

Таким чином, аналіз наукової літератури з досліджуваної проблеми дозволяє говорити про ті протиріччя, які мають місце в педагогічному процесі з використання засобів комп'ютерних технологій, зокрема на уроках музики, у вирішенні завдань за-

безпечення якісної освіти в першу чергу педагогічними кадрами. Зняти ці протиріччя дозволить цілеспрямована та систематична робота вищої школи, спрямована на формування готовності майбутнього вчителя музики до використання комп'ютерних технологій.

Мета даної статті – з'ясувати місце комп'ютерних технологій у професійній підготовці сучасного вчителя музики.

Виклад основного матеріалу. Успіх реалізації освітнянських завдань у галузі музичної педагогіки визначається впровадженням у практику музичного навчання новітніх технологій і виховання нових підходів до його організації і змісту. Музичні уподобання учнів, особливо середнього та старшого шкільного віку, пов'язані з електронною музикою, і сучасний урок музики в школі мають відповідати вимогам часу.

Значні зміни відбуваються в музиці під впливом комп'ютеризації. Передусім, комп'ютери можуть керувати різними синтезаторами звуку та електронними інструментами. Будь-який звук має певні параметри – висоту, частоту, тривалість, тембр, які можна прорахувати та перетворити на звучання різних інструментів, включаючи ще не створені людиною.

Останнім часом у зв'язку з розвитком новітніх комп'ютерних розробок та збільшенням музичних програм спостерігається зацікавленість студентів музично-педагогічних факультетів вищих навчальних закладів до використання засобів комп'ютерних технологій не тільки для розваг, але й для пошуків у створенні чогось нового, необхідного для сучасного існування та підвищення інтересу до професії педагога-музиканта, спроможного працювати в загальноосвітній школі. Так, вивчаючи пісні шкільного репертуару не лише під власний акомпанемент, а залучаючи до цього етапу аранжування шкільної пісні, яке зроблене за допомогою комп'ютерних технологій, студент має змогу не тільки показати результат своєї творчості, але й залучити до цього ж і дітей, як на педагогічній практиці, так і у подальшій професійній діяльності.

Головною метою музичного виховання є формування музичної культури як невід'ємної частини духовної культури особистості. Завдання музичного виховання – стимулювати і спрямовувати творчу фантазію, уміння імпровізувати, творити у процесі індивідуального й колективного музикування. Наявність інформаційно-комп'ютерного модуля та створення новітніх програмних комплексів, що є предметно-орієнтованими творчими середовищами – це надзвичайно ефективний підхід у підготовці та проведенні уроків музики, який поглиблює формування в учнів естетично-гармонійного світосприйняття [3, с. 37].

Зазначимо, що знання про використання засобів комп'ютерних технологій у музиці – це цілісна система таких понять, як: закономірності музичного мислення; накопичення досвіду використання комп'ютерних технологій; підвищення інформаційної культури; способи використання комп'ютерних технологій; певний алгоритм дій. Якщо знання при цьому стають суб'єктивним надбанням, то це сприяє формуванню навичок, що передбачають автоматизацію способів виконання дій у процесі аранжування музичних творів.

В основу підготовки майбутніх учителів музики до використання засобів комп'ютерних технологій покладена ідея міжпредметних зв'язків, яка поєднала такі дисципліни: психологія, педагогіка, педагогічні технології, ТЗН, комп'ютерні технології, предмети музичного циклу: методика музичного виховання, елементарна теорія музики, гармонія, аналіз музичних форм, основний та додатковий музичний інструмент, інформатика та комп'ютерна техніка, що веде до формування загальних для цих предметів пізнавальних завдань та практичних умінь. У зв'язку з використанням у сучасній загальноосвітній школі нестандартних, інноваційних форм занять, студенти особливо зацікавлені в розгляді нових педагогічних технологій, здатних активізувати навчальний процес.

Підготовка сучасного вчителя музики до використання засобів комп'ютерних технологій потребує вирішення наступних завдань:

- формування у студентів уявлень про комп'ютерні технології та мультимедійні засоби навчання, які використовуються в освіті;
- розвиток комп'ютерної грамотності у використанні засобів комп'ютерних технологій для застосування у подальшій музично-педагогічній діяльності;
- ознайомлення з можливостями використання засобів комп'ютерних технологій та програмного забезпечення;
- оволодіння теоретичними знаннями про специфіку використання засобів комп'ютерних технологій;
- практичне використання засобів комп'ютерних технологій.

Висновки. Таким чином, основна мета використання комп'ютерних технологій у підготовці майбутніх учителів музики – перехід у навчальному процесі від накопичення інформації (репродуктивна діяльність) до набуття навичок та вмінь розв'язання проблемних завдань за допомогою засобів комп'ютерних технологій (продуктивна діяльність). Дана стаття не вичерпує всіх питань означеної проблеми, разом з тим, відкриває перспективу для більш глибокого вивчення особливостей підготовки майбутніх учителів до застосування комп'ютерних технологій у подальшій професійній діяльності.

Список використаних джерел

1. Загрекова Л. В., Николина В. В. *Теория и технология обучения* / Л. В. Загрекова, В. В. Николина. - М.: Высш. шк., 2004.-157с.
2. Закон «Про Національну програму інформатизації» від 4 лютого 1998 року № 74/98-ВР // *Освіта України*. – № 112. – 1999. – С. 6.
3. Заровська Г. С. *Комп'ютер на уроках мистецтва* / Г. С. Заровська // *Комп'ютер у школі та сім'ї*. – 2004. – № 2. – С. 37-39.
4. Кузьмінський А. І. *Педагогіка вищої школи: Навч. посіб.* / Анатолій Іванович Кузьмінський. – К.: Знання, 2005. – 486 с. – (Вища освіта XXI століття).
5. Машбиць Ю. *Комп'ютеризація навчання* / Ю. Машбиць. *Педагогічна психологія: Навч. посібник* / Л. М. Проколієнко, М. Й. Боришевський та ін. – К.: Вища шк., 1991. – С. 140-163.
6. Пометун О. І. *Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання: Наук.-метод. посібник* / О. І. Пометун, Л. В. Пироженко / За ред. О. І. Пометун – К.: А.С.К., 2004. – 192 с.
7. Фіцула М. М. *Педагогіка вищої школи: Навч. посіб.* / Михайло Михайлович Фіцула. – К.: Академвидав, 2006. – 352 с. (Альма-матер).

Стаття надійшла до редакції 31.01.2012.

Варнавская Л.

Криворожский государственный педагогический институт КВУЗ «Криворожский национальный университет», Украина

ПОДГОТОВКА БУДУЩЕГО УЧИТЕЛЯ МУЗЫКИ К ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ В УСЛОВИЯХ КОМПЬЮТЕРИЗИРОВАННОГО ОБРАЗОВАНИЯ

В статье рассматриваются вопросы необходимости подготовки будущего учителя музыки к использованию компьютерных технологий в будущей профессиональной деятельности.

Ключевые слова: компьютерные технологии, профессиональная деятельность, подготовка будущего учителя музыки.

Varnavskaya L.

Kryviy Righ State Pedagogical Institute KHUS «Kryviy Righ National University», Ukraine

THE TRAINING OF THE FUTURE MUSIC TEACHER TO PROFESSIONAL ACTIVITY UNDER THE CONDITIONS OF THE COMPUTERIZED EDUCATION

The article defines the purposes of training of the future music teacher's ability to use computer technologies in further professional activity.

Keywords: computer technologies, professional activity, training of the future music teacher.